

Határozatok Tára

GERARD HOGAN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. július 16.¹

C-427/19. sz. ügy

**Bulstrad Vienna Insurance Group AD
kontra
Olympic Insurance Company Ltd**

(a Sofiyski rayonen sad [szófiai kerületi bíróság, Bulgária] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – 2009/138/EK irányelv – Biztosító felszámolási eljárásának megindítására vonatkozó határozat – Fogalommeghatározás – Az ilyen határozat létezésének megállapítására vonatkozó hatáskör – Valamely biztosító engedélyének visszavonása – Ideiglenes felszámoló kinevezése – Bírósági fizetéseképtelenségi eljárás hiánya – A biztosítóval szemben folyamatban lévő valamennyi jogi eljárás felfüggesztése”

I. Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az egy biztosító részvénytársaság, a Versicherungsaktiengesellschaft Bulstrad Vienna Insurance Group AD (a továbbiakban: Bulstrad) és a ciprusi jog alapján bejegyzett Versicherungsgesellschaft Olympic Insurance Company Limited (a továbbiakban: Olympic) biztosító társaság közötti eljárásban terjesztették elő. Az eljárás tárgyát olyan biztosítási kárigény megfizetése képezi, amellyel a Bulstrad érvelése szerint az Olympic egy bizonyos bolgár leányvállalat anyavállalataként tartozik.

2. A jelen kérelem lényegében a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK irányelv (Solvencia II)² 274. cikkének az alapeljárás szempontjából releváns időszakban hatályos változatának értelmezésétől függ. A feltett kérdések konkrétan arra vonatkoznak, az említett cikkből az következik-e, hogy a biztosító működési engedélyének visszavonása esetére az összes jogi eljárás felfüggesztéséről és ideiglenes felszámoló kinevezéséről rendelkező ciprusi jogi szabályozást a bolgár bíróságok előtt – ahol ilyen eljárás folyamatban van – szintén alkalmazni kell. E kérdések vizsgálata előtt azonban először a releváns jogi szabályozást kell ismertetni.

¹ Eredeti nyelv: angol.

² HL 2009. L 335., 1. o.; helyesbítések: HL 2014. L 219., 66. o.; HL 2016. L 319., 68. o.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

3. A 2009/138 irányelv (117)–(130) preambulumbekzdése a következőképpen szól:

„(117) Tekintve hogy a reorganizációs intézkedésekről és a felszámolási eljárásokról szóló nemzeti jogszabályok nincsenek harmonizálva, a belső piac megvalósítása keretében célszerű gondoskodni a tagállamok biztosítókra vonatkozó reorganizációs és felszámolási eljárásokkal kapcsolatos jogszabályainak kölcsönös elismeréséről, valamint a szükséges együttműködésről, figyelembe véve az ilyen intézkedések egysége, egyetemessége, összehangolása és nyilvánossága, valamint a biztosítási hitelezők egyenlő bánásmódja és védelme iránti igényt.

[...]

(119) A reorganizációs intézkedések, illetve a felszámolási eljárások alkalmazásában különbséget kell tenni az illetékes hatóságok és a biztosítók felügyeleti hatóságai között.

[...]

(121) Meg kell határozni azokat a feltételeket, amelyek mellett azok a felszámolási eljárások is az irányelv hatályába tartoznak, amelyeket bár nem fizetéseképtelenség miatt indítottak meg, de a biztosítási kárigények kifizetése érdekében valamely kielégítési sorrendet tartalmaznak. A biztosító alkalmazottainak a munkavállalási szerződésből, illetve munkaviszonyból származó követeléseit átruházás tárgyát kell, hogy képezhessék valamilyen nemzeti bér garancia-rendszer részére. Az ilyen átruházott követeléseket a székhely szerinti tagállam jogában meghatározott módon (*lex concursus*) kell kezelni.

(122) A reorganizációs intézkedések nem zárják ki a felszámolási eljárás megkezdését. Gondoskodni kell arról, hogy a felszámolási eljárás a reorganizációs intézkedések elfogadásának hiányában vagy azt követően is kezdeményezhető legyen, ezt követően pedig egyezséggel vagy más hasonló intézkedéssel – ideértve a reorganizációs intézkedéseket is – megszüntessen.

(123) Biztosító felszámolási eljárásával kapcsolatban kizárólag a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságait szabad határozathozatalra felhatalmazni. A határozatok hatásainak az egész Közösségre ki kell terjedniük és azokat minden tagállamnak el kell ismernie. A határozatokat a székhely szerinti tagállam eljárásainak megfelelően és az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közzé kell tenni. Az információkat minden olyan, a Közösségben letelepedett, ismert hitelező számára is hozzáférhetővé kell tenni, amelynek követelésbejelentési vagy észrevételezési joga van.

[...]

(125) A felszámolási eljárás megindításának, lefolytatásának és lezárásának összes feltételére a székhely szerinti tagállam joga irányadó.

(126) A tagállamok összehangolt fellépése érdekében a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatóságait és az összes többi tagállam ilyen hatóságait sürgősen tájékoztatni kell a felszámolási eljárás megindításáról.

[...]

(128) A felszámolási eljárás megindításának együtt kell járnia a biztosító működési engedélyének visszavonásával, kivéve ha ez már megtörtént.

[...]

(130) Az általános bizalom és a székhely szerinti tagállamon kívüli tagállamok jogbiztonságának védelme érdekében meg kell határozni a reorganizációs intézkedéseknek és a felszámolási eljárásoknak a függőben levő peres eljárásokra, valamint a peres eljárásokból eredő egyedi végrehajtási intézkedésekre gyakorolt hatásaira vonatkozó irányadó jogot.”

4. Ezen irányelvnek „Az engedélyezés elve” címet viselő 14. cikke szerint:

„(1) Az ezen irányelv hatálya alá tartozó direkt biztosítási vagy viszontbiztosítási tevékenység megkezdéséhez előzetes engedély megszerzése szükséges.

(2) Az (1) bekezdésben említett engedélyt a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatóságaitól kell kérniük a következőknek:

- a) minden olyan vállalkozás, amely az adott tagállam területén létesít központi irodát; vagy
- b) minden olyan biztosító, amely már rendelkezik az (1) bekezdés szerinti engedéllyel, és üzleti tevékenységét ki kívánja terjeszteni a teljes biztosítási ágazatra vagy más, az engedélyezetteken kívüli biztosítási ágazatokra.”

5. A 2009/138 irányelvnek az „Az engedély hatálya” címet viselő 15. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 14. cikk értelmében az engedély az I. melléklet A. részében vagy a II. mellékletben felsorolt direkt biztosítási ágazatok valamelyikére vonatkozik. Az engedély a teljes biztosítási ágazatra kiterjed, kivéve, ha a kérelmező csak az adott ágazathoz tartozó kockázatok egy részét kívánja biztosítani.”

6. Ezen irányelv „Az engedély visszavonása” címet viselő 144. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„(1) [...]

A székhely szerinti tagállam felügyeleti hatósága visszavonja a biztosító vagy viszontbiztosító számára adott engedélyt, amennyiben a vállalkozás nem teljesíti a minimális tőkeszükségletet és a felügyeleti hatóság úgy ítéli meg, hogy a benyújtott pénzügyi terv nyilvánvalóan nem megfelelő, vagy a vállalkozás a minimális tőkeszükséglet nem teljesítésének észlelésétől számított három hónapon belül nem hajtja végre a jóváhagyott tervet.”

7. A 2009/138 irányelv „Biztosítók reorganizációja és felszámolása” címet viselő IV. címe tartalmazza a 267–296. cikket.

8. Ezen irányelv „E cím hatálya” címet viselő 267. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez a cím a következő vállalkozásokat érintő reorganizációs intézkedésekre és felszámolási eljárásokra vonatkozik:

- a) biztosítók;
- b) harmadik országbeli biztosítóknak a Közösség területén lévő fióktelepei.”

9. Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” címet viselő 268. cikke a következőképpen szól:

„(1) Ezen cím alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

a) »illetékes hatóságok«: a tagállamok közigazgatási vagy igazságügyi hatóságai, amelyek a reorganizációs intézkedések vagy felszámolási eljárások tekintetében illetékesek;

[...]

d) »felszámolási eljárás«: olyan kollektív [helyesen: adósságrendezési] eljárások, amelyek magukban foglalják a biztosító eszközeinek értékesítését, és az ebből származó bevétel hitelezők, részvényesek vagy adott esetben tagok közötti szétosztását, és amelyek szükségszerűen magukban foglalják az illetékes hatóságok bármilyen beavatkozását, ideértve azt is, amikor a kollektív [helyesen: adósságrendezési] eljárást egység, vagy ehhez hasonló intézkedés szünteti meg, függetlenül attól, hogy ezek fizetőkép telenségre vezethetők-e vissza, illetve hogy önkéntesek vagy kötelezőek-e;

[...]”

10. „A reorganizációs intézkedések elfogadása [-] Alkalmazandó jog” címet viselő 269. cikk megemlíti, hogy:

„(1) Kizárólag a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai jogosultak döntést hozni reorganizációs intézkedésekről biztosítók tekintetében, beleértve azok fióktelepeit is.

(2) A reorganizációs intézkedések nem zárják ki a felszámolási eljárás megindítását a székhely szerinti tagállam részéről.

(3) A reorganizációs intézkedésekre a székhely szerinti tagállamban alkalmazandó törvények, rendeletek és eljárások irányadók, kivéve, amennyiben erről a 285–292. cikk másképpen rendelkezik.

(4) A székhely szerinti tagállam jogszabályai szerint hozott reorganizációs intézkedések teljes körű hatállyal bírnak az egész Közösségben, minden további formalitás nélkül, beleértve a más tagállamokban harmadik felekkel szembeni intézkedéseket is, még akkor is, ha az ilyen más tagállamok jogszabályai nem rendelkeznek az ilyen reorganizációs intézkedésekről, vagy alternatív módon, végrehajtásukat olyan feltételektől teszik függővé, amelyek nem teljesültek.

(5) A reorganizációs intézkedések az egész Közösség területén akkor hatályosulnak, amikor a székhely szerinti tagállamban hatályba lépnek.”

11. „A felügyeleti hatóságok tájékoztatása” címet viselő 270. cikk a következőképpen rendelkezik:

„A székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai kötelesek sürgősen tájékoztatni az említett tagállam felügyeleti hatóságait bármilyen reorganizációs intézkedésről hozott határozatokról, ha lehetséges, még annak elfogadása előtt, illetve ha ez nem lehetséges, akkor közvetlenül azután.

A székhely szerinti tagállam felügyeleti hatóságai kötelesek sürgősen tájékoztatni az összes többi tagállam felügyeleti hatóságait a reorganizációs intézkedések elfogadására vonatkozó határozatról, beleértve az ilyen intézkedések lehetséges gyakorlati hatásait is.”

12. A 2009/138 irányelv „A reorganizációs intézkedésekről szóló határozatok közzététele” címet viselő 271. cikkének (1) bekezdése megemlíti, hogy:

„Amennyiben a székhely szerinti tagállamban fellebbezni lehet valamely reorganizációs intézkedés ellen, a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai, a vagyonfelügyelő vagy bármilyen, a székhely szerinti tagállamban erre jogosult személy köteles a reorganizációs intézkedésre vonatkozó határozatot a székhely szerinti tagállamban az előírt közzétételi eljárásoknak megfelelően nyilvánosságra hozni, továbbá a reorganizációs intézkedést tartalmazó dokumentum kivonatát az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* a legkorábbi alkalommal közzétenni.

[...]

A többi tagállam felügyeleti hatóságai, amelyeket a 270. cikk szerint tájékoztattak a reorganizációs intézkedésről szóló határozatról, az általuk megfelelőnek ítélt módon biztosíthatják az ilyen határozat közzétételét illetékességi területükön.”

13. „A felszámolási eljárás megindítása [–] A felügyeleti hatóságok tájékoztatása” címet viselő 273. cikkel összhangban:

„(1) Kizárólag a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai jogosultak határozatot hozni valamely biztosító tekintetében felszámolási eljárás megindításáról, beleértve annak más tagállamokban lévő fióktelepeit is. A határozat meghozható a reorganizációs intézkedések hiányában vagy elfogadásuk után is.

(2) A biztosító (beleértve annak más tagállamokban lévő fióktelepeit is) elleni felszámolási eljárás megindítására vonatkozó, a székhely szerinti tagállam jogszabályai szerint elfogadott határozatot további formalitások nélkül az egész Közösségben el kell ismerni, és az a többi tagállam területén akkor hatályosul, amikor abban a tagállamban, amelyben az eljárást megindították, hatályba lépett.

(3) A székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai sürgősen tájékoztatják az érintett tagállam felügyeleti hatóságait a felszámolási eljárás megindításáról hozott határozatról, ha lehetséges, még az eljárás megindítása előtt, vagy ha ez nem lehetséges, akkor közvetlenül az után.

A székhely szerinti tagállam felügyeleti hatóságai kötelesek sürgősen tájékoztatni az összes többi tagállam felügyeleti hatóságait a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatról, ideértve az ilyen eljárás lehetséges gyakorlati hatásait is.”

14. Ezen irányelv „Alkalmazandó jog” címet viselő 274. cikke a következőképpen szól:

„(1) Valamely biztosító tekintetében a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatra, a felszámolási eljárásra és annak hatásaira a székhely szerinti tagállamban alkalmazandó jogszabályok az irányadók, kivéve, ha erről a 285–292. cikk másképpen rendelkezik.

(2) A székhely szerinti tagállam joga határozza meg legalább a következőket:

- a) azokat az eszközöket, amelyek a vagyon részét képezik, és a biztosító által a felszámolási eljárás megindítása után megszerzett vagy rá szálló eszközök kezelését;
- b) a biztosító és a felszámoló jogköreit;
- c) azokat a feltételeket, amelyek alapján beszámítást lehet alkalmazni;
- d) a felszámolási eljárásnak azokra az érvényben levő szerződésekre gyakorolt hatásait, amelyekben a biztosító szerződő fél;

- e) a felszámolási eljárásnak az egyes hitelezők által indított eljárásokra gyakorolt hatásait a függőben lévő peres eljárások kivételével a 292. cikkben említetteknek megfelelően;
- f) azokat a követeléseket, amelyeket a biztosító vagyonával szemben be kell nyújtani és a felszámolási eljárás megindítása után felmerülő követelések kezelési módját;
- g) a követelések benyújtására, igazolására és elfogadására irányadó szabályokat;
- h) az eszközök értékesítéséből származó bevétel felosztására, a követelések rangsorolására, és a felszámolási eljárás megindítása után valamely dologi jog vagy beszámítás révén részleges kielégítést nyert hitelezők jogaira irányadó szabályokat;
- i) a felszámolási eljárás befejezésének feltételeit és következményeit, különös tekintettel az egyezséggel történő lezárásra;
- j) a hitelezőknek a felszámolási eljárás lezárása után fennálló jogait;
- k) a felet, aki a felszámolási eljárás során felmerülő költségeket és kiadásokat viseli; és
- l) a valamennyi hitelező számára hátrányos jogi aktusok semmisségére, megtámadhatóságára vagy végrehajthatatlanságára vonatkozó szabályokat.”

15. A 2009/138 irányelv „A felszámolási eljárásokról szóló határozatok közzététele” címet viselő 280. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„Az illetékes hatóság, a felszámoló vagy az illetékes hatóság által e célra kinevezett bármely személy köteles a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatot a székhely szerinti tagállamban előírt közzétételi eljárásoknak megfelelően nyilvánosságra hozni, valamint a felszámolásra vonatkozó határozat kivonatát az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közzétenni.

Az összes többi tagállam felügyeleti hatósága, amelyet a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatról a 273. cikk (3) bekezdése szerint tájékoztattak, biztosíthatja az ilyen határozatnak az illetékességi területén történő közzétételét az általa megfelelőnek tekintett módon.”

16. Ugyanezen irányelv „Függőben lévő peres ügyek” címet viselő 292. cikke a következőképpen szól:

„A reorganizációs intézkedéseknek vagy felszámolási eljárásoknak a biztosítótól elvont eszközök vagy megvont jogok tárgyában indított, de függőben lévő peres ügyekre gyakorolt hatásaira kizárólag annak a tagállamnak a joga irányadó, amelyben a peres ügy függőben van.”

B. A ciprusi jog

17. A ciprusi jog alapján a felszámolás elrendelése iránti kérelem benyújtása és a felszámolás elrendelése közötti időszakban ideiglenes felszámoló nevezhető ki. Az ideiglenes felszámoló kinevezése iránti kérelem benyújtását rendszerint annak kockázata indokolja, hogy a társaság eszközei veszélyben lehetnek, jelesül azok a felszámolás elrendelését megelőzően elveszhetnek, ezáltal meghiúsul az eszközök értékesítése és a bevételek társaság hitelezői közötti arányos szétosztása.³ Az ideiglenes felszámoló szerepe lényegében az, hogy fenntartsa és megővja a vállalkozás eszközeit és aktuális

³ Lásd e tekintetben: nikóziai kerületi bíróság ítélete, Unibrand Secretarial Services Limited kontra Εταιρεία Tricor Limited (HE9769), 310/13. sz. panasz, 2015. június 9. (ECLI:CY:EDLEF:2015:A282); limasszoli kerületi bíróság ítélete, AZOVMASHINVEST HOLDING LTD, 380/14. sz. kérelem, 2017. január 18. (ECLI:CY:EDLEM:2017:A18).

helyzetét.⁴ Az ideiglenes felszámoló pontos hatáskörét a kinevezési határozat rögzíti. Az ideiglenes felszámoló azonban főszabály szerint nem rendelkezik hatáskörrel a vállalkozás irányítására és ügyvitelére, ami továbbra is a vállalkozás ügyvezetőinek feladatát képezi.⁵ E tagállam ítélkezési gyakorlata szerint továbbá a felszámoló nem rendelkezik hatáskörrel a vállalkozás eszközeinek szétosztására.⁶

18. Közelebbről, a Peri Eterion Nomos (társasági törvény) „A társasággal szemben folyamatban lévő eljárások felfüggesztésére vagy korlátozására vonatkozó hatáskör” címet viselő 215. cikke szerint:

„A társaság, bármely hitelező vagy tag a felszámolás elrendelése iránti kérelem benyújtását követően a felszámolás elrendeléséig:

- (a) amennyiben a társasággal szemben valamely kerületi bíróságnál vagy a legfelsőbb bíróságnál bármely más keresetet indítottak vagy vele szemben bármely más eljárás van folyamatban, e bíróságtól kérheti az eljárás felfüggesztését; és
- (b) amennyiben a társasággal szemben bármely más keresetet indítottak, a társaság felszámolására illetékességgel rendelkező bíróságtól kérheti az e keresettel kapcsolatos további eljárás korlátozását,

és az a bíróság, amelyhez a szóban forgó kérelmet benyújtja, a saját belátása szerinti feltételekkel, esettől függően felfüggeszti vagy korlátozza az eljárást.”

19. A Peri Eterion Nomos (társasági törvény) „A társasággal szemben folyamatban lévő eljárások felszámolást elrendelő végzés meghozatalát követő megszüntetése” címet viselő 220. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A társasággal szemben nem indítható kereset és a vele szemben folyamatban lévő eljárás megszűnik a társaság felszámolását elrendelő végzés meghozatalát vagy ideiglenes felszámoló kinevezését követően, kivéve ha azt a bíróság engedélyezi, az általa meghatározott feltételek mellett.”

20. A törvény „Az ideiglenes felszámoló kinevezése és hatásköre” címet viselő 227. cikke a következőképpen szól:

„(1) A bíróság e cikk rendelkezéseinek megfelelően a felszámolás iránti kérelem benyújtását követően bármikor a fizetéseképtelenségi szakértőkről szóló törvény értelmében vett fizetéseképtelenségi szakértőt nevezhet ki ideiglenes felszámolóként abból a célból, hogy megóvja a társaság eszközeit, és biztosítsa a társaság helyzetének stabilitását.

(2) Az ideiglenes felszámoló a felszámolást elrendelő végzés meghozatala előtt bármikor kinevezhető. Ideiglenes felszámolóként a vagyonfelügyelő vagy e feladat ellátására alkalmas más személy nevezhető ki.

(2A) Az ideiglenes vagyonfelügyelő a bíróság által ráruházott hatáskörben jár el.

(3) Az ideiglenes felszámoló hatáskörét a bíróság a kinevezéséről szóló határozatban korlátozhatja.”

4 Lásd e tekintetben: nicosiai kerületi bíróság ítélete, Tricor Limited, 310/13. sz. panasz, 2016. január 13. (ECLI:CY:EDLEF:2016:A16).

5 Lásd e tekintetben: larnakai kerületi bíróság ítélete, Νίκο Κυριακίδη, Προσωρινό Παραλήπτη kontra Assofit Holdings Limited, 26/2012. sz. kérelem, 2013. május 28., ECLI:CY:EDLAR:2013:A90).

6 Lásd e tekintetben: nikóziai kerületi bíróság ítélete, Unibrand Secretarial Services Limited kontra Εταιρεία Tricor Limited (HE9769), 310/13. sz. panasz, 2015. július 9. (ECLI:CY:EDLEF:2015:A282); nikóziai kerületi bíróság ítélete, Tricor Limited, 310/13. sz. panasz, 2016. január 13. (ECLI:CY:EDLEF:2016:A16). E tekintetben lásd még a Peri Eterion Nomos (társasági törvény) 233. cikkét.

C. A bolgár jog

21. A Kodeks za zastrahovaneto (biztosítási törvénykönyv) 624. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha valamely másik tagállam hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósága felszámolási vagy fizetéseképtelenségi eljárás megindításáról tájékoztatja a [Komisia za finansov nadzort (pénzügyi felügyeleti bizottság, Bulgária)], ez utóbbi megteszi a nyilvánosság tájékoztatásához szükséges intézkedéseket.”

22. A Kodeks na mezhdunarodno chasto pravo (nemzetközi magánjogi törvénykönyv) 44. cikke a következőképpen szól:

„(1) A külföldi jogot az azt elfogadó államban szokásos értelmezésének és alkalmazásának megfelelően kell értelmezni és alkalmazni.

(2) A külföldi jog alkalmazásának mellőzése, valamint téves értelmezése és alkalmazása jogorvoslati jogalapot képez.”

III. Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem

23. A Bulgáriában bejegyzett Bulstrad biztosító keresetet terjesztett a Sofiyski rayonon sad (szófiai kerületi bíróság, Bulgária) elé. A Bulstrad a kereseti kérelme arra vonatkozott, hogy a Sofiyski rayonon sad (szófiai kerületi bíróság) kötelezze a Cipruson bejegyzett Olympic biztosítót közúti balesettel kapcsolatos biztosítási kárigény jogcímén 7 603,63 leva (BGN; hozzávetőleg 3887 euró) összeg, valamint 25,00 BGN (hozzávetőleg 13 euró) kezelési költség megfizetésére.

24. A felperes előadja, hogy 2018. január 5-én Banszko (Bulgária) városában egy járműnek az Olympic által biztosított vezetője anyagi kárt okozott egy másik, a Bulstrad által biztosított járműben. Mivel ez utóbbi jármű vezetője teljes körű biztosítással rendelkezett, a felperestől 7603.63 BGN (hozzávetőleg 3887 EUR) összeg kártérítésben részesült. A kártérítés megfizetése révén a közvetlen károsultat a károkozóval és annak biztosítójával szemben megillető jogok átszálltak a Bulstradra. A Bulstrad a kártérítési igény megfizetésére felszólította az alperes Olympic biztosítót, amely ez idáig a követelést annak ellenére nem fizette ki, hogy a felszólítást 2018. július 6-án átvette. A Bulstrad ezért keresetet indított az alperessel szemben annak bulgáriai fióktelepén keresztül, amelyben azt kérte, hogy az alperest kötelezzék a követelt összegek megfizetésére és a bírósági eljárás költségeinek viselésére.

25. A kérdést előterjesztő bíróság a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 11. cikkével összefüggésben értelmezett 13. cikkének (2) bekezdése alapján állapította meg a joghatóságát. Az eljárás folyamán azonban a nemzeti bíróság azt a tájékoztatást kapta, hogy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ciprusi hatóság visszavonta az Olympic biztosító működési engedélyét amiatt, hogy nem felelt meg a tőkekövetelményeknek, és hogy a társaság számára ideiglenes felszámolót neveztek ki, aki a társaságot megillető vagy látszólagosan megillető valamennyi gazdasági és jogszabályon alapuló jogot gyakorolja. A nemzeti bíróság úgy ítélte meg, hogy a ciprusi hatóság ezen eljárása a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozattal esik egy tekintet alá, így a 2009/138 irányelvet átültető bolgár biztosítási törvénykönyv rendelkezéseinek megfelelően 2018. szeptember 26-án felfüggesztette az Olympic biztosítóval szemben folyamatban lévő eljárást.

26. A Bulstrad az eljárás folytatását kérte azon az alapon, hogy a releváns rendelkezések Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék, Bulgária) által követett értelmezése alapján szabálytalanul függesztették fel az eljárást. Ezen értelmezés szerint nem tekinthető úgy, hogy a ciprusi hatóság két fent említett eljárása a székhely szerinti tagállam 2009/138 irányelv 274. cikkét átültető bolgár jogi szabályozás értelmében vett, felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatával esik egy tekintet alá.

27. A kérdést előterjesztő bíróság válaszul nyilatkozattételre hívta fel a bolgár pénzügyi felügyeleti bizottságot abban a kérdésben, hogy rendelkezik-e információval felszámolási vagy fizetéseképtelenségi eljárásnak az Olympic biztosítóval szemben Cipruson, a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság előtti megindításáról, és amennyiben indult ilyen eljárás, abban a kérdésben, hogy hol tart az eljárás, és hogy sor került-e felszámoló vagy vagyonkezelő kinevezésére. A pénzügyi felügyeleti bizottság a 2019. március 19-én kelt levelében jelezte, hogy ez idáig nem tájékoztatták arról, hogy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ciprusi hatóság felszámolási eljárást indított volna az Olympic biztosítóval szemben.

28. Ilyen körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság az eljárást felfüggesztette, és a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (»Szolvencia II«) 274. cikkére tekintettel abból kell-e kiindulni a Kodeks za zastrahovaneto (biztosítási törvénykönyv) 630. cikkének értelmezése során, hogy valamely tagállam hatóságának arra vonatkozó határozata, hogy valamely biztosítótól visszavonja az engedélyt, és ideiglenes felszámolót nevez ki tekintetében, anélkül hogy a bírósági felszámolási eljárás megindult volna, »a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak« minősül?

2) Amennyiben azon tagállam joga, amelyben azon biztosító székhelye található, amelynek engedélyt visszavonták, és amelynek tekintetében ideiglenes felszámolót neveztek ki, azt írja elő, hogy ideiglenes felszámoló kinevezése esetén az adott társasággal szemben folyamatban lévő összes bírósági eljárást fel kell függeszteni, a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (»Szolvencia II«) 274. cikke alapján akkor is alkalmazniuk kell-e ezeket a jogszabályokat a többi tagállam bíróságainak, ha nemzeti joguk ezt nem írja kifejezetten elő?”

29. Írásbeli észrevételeket a bolgár kormány és az Európai Bizottság nyújtott be a Bírósághoz.

IV. Elemzés

A. A kérdések elfogadhatóságáról

30. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság által az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. E kérdések elbírálásának a Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, ha nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdéseket hatékonyan megválaszolja, ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, vagy amennyiben nyilvánvaló, hogy az uniós jog értelmezése, amelyet a nemzeti bíróság kért, nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával.⁷

⁷ Lásd ebben az értelemben: 2010. május 20-i Ioannis Katzivardas – Nikolaos Tsitsikas ítélet (C-160/09, EU:C:2010:293, 27. pont).

31. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmének előterjesztését követően jelezte, hogy a bolgár felügyeleti hatóságtól azt a tájékoztatást kapta, miszerint egy 2019. július 30-i határozattal felszámolási eljárást indult az Olympic biztosítóval szemben, és hogy e határozat 2019. augusztus 23-án megjelent Ciprus hivatalos lapjában. A Bíróság ezt követően 2020. február 4-i levelével azt kérdezte a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy az fenn kívánja-e tartani a kérdéseit.

32. A nemzeti bíróság 2020. február 21-i végzése révén azt válaszolta, hogy fenn kívánja tartani a kérelmét.

33. Mivel a jelen ügyben a Bíróság egyrészt rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdéseket megválaszolja, másrészt pedig a Bíróság rendelkezésére álló iratanyag nem tartalmaz bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy a kérelem hipotetikus lenne, harmadrészt pedig nem nyilvánvaló, hogy az uniós jog értelmezése, amelyet kért, nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlansága nem állapítható meg. A fizetéseképtelenség területén ugyanis igen gyakran bír rendkívüli jelentőséggel az, hogy bármely esetleges, más tagállamok bíróságai előtt folyamatban lévő eljárást pontosan mely időpontban függesztik fel.

B. Az ügy érdeméről

1. B – Az első kérdésről

34. A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésével lényegében arra kíván választ kapni, hogy úgy kell-e értelmezni a 2009/138 irányelv 274. cikkét, hogy valamely biztosító székhelye szerinti tagállama hatóságának arra vonatkozó határozata, hogy a biztosítótól visszavonja az engedélyt, és ideiglenes felszámolót nevez ki tekintetében, anélkül hogy a bíróság formálisan határozott volna a felszámolási eljárás megindításáról, az említett cikk értelmében vett „a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak” minősül.

35. A 2009/138 irányelv 274. cikkének (1) bekezdése szerint valamely biztosító tekintetében a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatra, a felszámolási eljárásra és annak hatásaira a székhely szerinti tagállamban alkalmazandó jogszabályok az irányadók.

36. A 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének d) pontja azonban akként rendelkezik, hogy ezen irányelv („Biztosítók reorganizációja és felszámolása” címet viselő és a 274. cikket magában foglaló) IV. címe alkalmazásában a „felszámolási eljárások” „olyan kollektív [helyesen: adósságrendezési] eljárások, amelyek magukban foglalják a *biztosító eszközeinek értékesítését* és az *ebből származó bevétel hitelezők*, részvényesek vagy adott esetben tagok *közötti szétosztását*, és amelyek *szükségszerűen magukban foglalják az illetékes hatóságok bármilyen beavatkozását*, ideértve azt is, amikor a kollektív [helyesen: adósságrendezési] eljárást egyezség, vagy ehhez hasonló intézkedés szünteti meg, függetlenül attól, hogy ezek fizetéseképtelenségre vezethetők-e vissza, illetve hogy önkéntesek vagy kötelezőek-e”.⁸ Ebből az következik, hogy bár a székhely szerinti tagállamnak kell meghatároznia a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozat meghozatalának feltételeit, valamint a felszámolási eljárás részletszabályait és joghatásait, a „felszámolási eljárásnak” a 2009/138 irányelv értelmében vett fogalma nem függ a nemzeti jogtól: ehelyett azt feltételezi, hogy a szóban forgó eljárás megfelel a fogalom 268. cikk (1) bekezdésének d) pontja szerinti meghatározásnak.

⁸ Kiemelés tőlem.

37. A 2009/138 irányelv – az annak meghatározására vonatkozó hatáskört illetően, hogy egy adott határozatot olyan határozatnak kell-e tekinteni, amelyet az említett fogalom meghatározásnak megfelelő eljárásban fogadtak el, ennek megfelelően „felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak” minősül – nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely kizárólagos hatáskört biztosítana a székhely szerinti tagállam bíróságainak az e tagállam hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságai által esetlegesen elfogadott határozat jogi természetének vizsgálatára vonatkozóan. Emellett az irányelv azt sem írja elő, hogy a felszámolási eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalakor az illetékes hatóságoknak meghatározott, lényeges alakításoknak meg kell felelniük ahhoz, hogy a határozat ekként könnyen azonosítható legyen. Az irányelv nem tartalmazza továbbá a különböző tagállamokban létező és felszámolási eljárásnak minősítendő eljárások felsorolását, amelynek alapján a többi tagállam bírósága könnyen azonosíthatná azokat. Épp ellenkezőleg, a 273. cikk (2) bekezdése pusztán úgy szól, hogy a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatot a székhely szerinti tagállamok jogszabályai által előírt formalitásokon felül *további formalitások nélkül* az egész Unióban el kell ismerni.⁹

38. Kétségtelen, hogy a 2009/138 irányelv 273. cikkének (2) bekezdése a felszámolási eljárásra vonatkozó határozatok kölcsönös elismerésének elvét rögzíti. Ugyanakkor a 267. cikk szerint a IV. cím hatálya – ennél fogva a kölcsönös elismerés 273. cikkben rögzített elve – kizárólag azokra a határozatokra vonatkozik, amelyekről megállapították, hogy az ezen irányelv értelmében vett felszámolási eljárással kapcsolatosak.¹⁰

39. Ennél fogva a 2009/138 irányelvnek mind a kontextusából mind pedig célkitűzéseiből az következik, hogy a más tagállamok bíróságai joghatósággal rendelkeznek annak meghatározására, hogy a székhely szerinti tagállam hatóságai által meghozott valamely határozat a 2009/138 irányelv értelmében vett felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak minősíthető-e. Ha azonban ez a helyzet, e bíróságok kötelesek azt érvényre juttatni.

40. A 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének d) pontjából egyértelmű, hogy a határozatoknak két feltételt kell teljesíteniük ahhoz, hogy felszámolási eljárást megindító határozatnak minősüljenek. Először is, az ilyen eljárás tárgyát a biztosító eszközeinek értékesítése és az ebből származó bevétel hitelezők, részvényesek vagy adott esetben tagok közötti szétosztása kell, hogy képezze. Másodszor, szükségszerűen magában foglalja az illetékes hatóságok – vagyis a 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján – „a tagállamok közigazgatási vagy igazságügyi hatóságai, amelyek a reorganizációs intézkedések vagy felszámolási eljárások tekintetében illetékesek” – beavatkozását.

41. A fentiek alapján a jelen ügy azt a kérdést veti fel, hogy a valamely biztosító engedélyének visszavonására és ideiglenes felszámoló kinevezésére vonatkozó határozatot a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak, vagy olyan határozatnak kell-e tekinteni, amelyből a 2009/138 irányelv értelmében vett eljárás fennállása következik.

42. Ami az ideiglenes felszámoló kinevezését illeti, mivel az csak átmeneti időre szól, az erre vonatkozó határozat elfogadásából szükségszerűen következik az, hogy a későbbiekben felszámolót fognak tartósan kinevezni a biztosító eszközeinek értékesítése céljából.

⁹ Az ítélkezési gyakorlat a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló, 2001. április 4-i 2001/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 125., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 15. o.) 2009/138 irányelv 269. cikke (4) bekezdésének és 273. cikke (2) bekezdésének szövegéhez hasonló 3. cikkének (2) bekezdésében és 6. cikkének (1) bekezdésében használt „formalitások” kifejezésnek meglehetősen tág hatályt tulajdonított. Lásd: 2013. október 24-i LBI ítélet (C-85/12, EU:C:2013:697, 40. pont).

¹⁰ A büntetőügyekben történő kölcsönös elismerés elvének terjedelmével kapcsolatban analógia útján lásd: 2018. december 6-i IK (Mellékbüntetés végrehajtása) ítélet (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 51. pont). Habár a határozatok elismeréséről szóló egyes uniós jogi aktusok kizárólagos joghatóságot biztosítanak a székhely szerinti tagállam bíróságai számára egyes tárgyköröket illetően, vagy a keresetindítás helye szerinti bíróságot kötik ahhoz a tényálláshoz, amelyre a székhely szerinti tagállam bírósága a joghatóságát alapította, a fogadó tagállam bírósága továbbra is hatáskörrel rendelkezik annak vizsgálatára, hogy valamely helyzet a szóban forgó jogi aktusok hatálya alá tartozik-e.

43. Habár a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a nemzeti jog értelmezésére, vagy arra, hogy az uniós jogi szabályokat egy adott ügyre alkalmazza, illetve hogy e szabályok alapján megítéljen valamely nemzeti jogi rendelkezést, a rendelkezésre álló iratanyagból figyelembe veheti mindazokat az információkat, amelyek szükségesek a kérdést előterjesztő bíróság által a kérdéseiben előírányzott helyzet tisztázásához annak érdekében, hogy az uniós jog olyan értelmezését biztosítsa a nemzeti bíróság számára, amely a szóban forgó rendelkezés joghatásainak értékelése során hasznos lehet számára.¹¹

44. A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból egyértelműen kitűnik, hogy a szóban forgó nemzeti jogszabály értelmében az ideiglenes felszámoló kinevezésére vonatkozó határozatot a felszámolási eljárás megindítása iránti kérelem benyújtását *követően*, de az e kérelem tárgyában történő határozathozatalt *megelőzően* kell meghozni.¹² Ezenfelül e nemzeti jogszabály alapján az ideiglenes felszámoló főszabály szerint nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy értékesítse a biztosító eszközeit, vagy hogy osztalékot fizessen a hitelezőknek.¹³ Ugyanakkor az, hogy az ideiglenes felszámoló nem rendelkezik ezekkel az előjogokkal – amit természetesen a kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni –, annak lehetőségét, hogy a kinevezésére vonatkozó határozatból a 2009/138 irányelv értelmében vett eljárás megindítása vagy fennállása következzen, pontosan amiatt zárja ki, mert ezen előjogok azok a jellemzők, amelyek lényegesnek minősülnek a szóban forgó határozatnak a 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében vett felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatként való elismerése szempontjából.

45. Az engedély visszavonását illetően megjegyzendő, hogy a 2009/138 irányelv különbséget tesz a visszavonásra vonatkozó határozat és a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozat elfogadása között.

46. Először is, az egyes határozatokhoz fűződő joghatásokat az irányelv eltérő címei, jelesül az I. cím és a IV. cím határozza meg. a 2009/138 irányelv 14. cikkével összefüggésben értelmezett 144. cikke alapján az engedély visszavonásának célja, hogy az érintett vállalkozás semmilyen, biztosítási ágazathoz kapcsolódó olyan tevékenységet ne végezhesen, amelyre a korábbi engedély vonatkozott. Ezzel szemben az irányelv 273. cikke értelmében a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozat elfogadása azokkal a joghatásokkal rendelkezik, amelyeket a székhely szerinti tagállam joga az ilyen eljárásnak biztosít.

47. Másodszor, amíg a 2009/138 irányelv 13. cikkének (10) bekezdésével összhangban értelmezett 144. cikke alapján az engedély visszavonására vonatkozó határozatot a törvény vagy rendelet alapján a biztosítók vagy viszontbiztosítók felügyeletére hatáskörrel rendelkező egy vagy több nemzeti hatóság hozza meg, a 268. cikk a) bekezdésével összefüggésben értelmezett 268. cikk d) pontja alapján a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatot a tagállamok reorganizációs intézkedésekre vagy felszámolási eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező közigazgatási hatóságai vagy bíróságai hozzák meg.¹⁴ Kétségtelen, hogy ez egy és ugyanaz a hatóság is lehet, de nem feltétlenül ez a helyzet.¹⁵

11 Lásd e tekintetben: 2015. július 16-i Abcur ítélet (C-544/13 és C-545/13, EU:C:2015:481, 34. pont); 2010. május 20-i Ioannis Katsivardas – Nikolaos Tsitsikas ítélet (C-160/09, EU:C:2010:293, 24. pont).

12 Lásd a társasági törvény 227. cikkének (2) bekezdését.

13 Lásd e tekintetben: nicosiai kerületi bíróság, Unibrand Secretarial Services Limited kontra Εταιρεία Tricor Limited (HE9769), 310/13. sz. panasz, 2015. július 9. (CY:EDLEF:2015:A282); nicosiai kerületi bíróság, Tricor Limited, 310/13. sz. panasz, 2016. január 13. (CY:EDLEF:2016:A16); Poititis A., *Η εκκαθάριση Εταιρειών*, 2. kiadás, Larnaka, 2015, 89. o.

14 Ezen okból kifolyólag a 2009/138 irányelv 273. cikkének (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy a felszámolási eljárás megindítása esetén a székhely szerinti tagállam hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságai a felszámolási eljárás megindítása előtt lehetőség szerint tájékoztatják erről e tagállam felügyeleti hatóságait, vagyis az engedély visszavonására hatáskörrel rendelkező hatóságokat.

15 Lásd e tekintetben a 2009/138 irányelv (119) preambulumbekkezdését.

48. Harmadszor, különböző típusú határozatokról van szó, amelyek eltérő célokat követnek. A 2009/138 irányelv 15. és azt követő cikkei, valamint az irányelv (8) és (11) preambulumbekzdése szerint az engedélyezési eljárás célja annak biztosítása, hogy a biztosítási vagy viszontbiztosítási tevékenységet végző minden vállalkozás megfeleljen bizonyos szabályoknak, és hogy e vállalkozások Unió-szerte végezzék tevékenységüket. Ami a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatokat illeti, a 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének d) pontjából az következik, hogy e határozatok a biztosító eszközei értékesítésének és az ebből származó bevétel hitelezők közötti szétosztásának előkészítésére irányulnak akkor is, ha előfordulhat, hogy végső soron nem történik szétosztás.¹⁶ A 2009/138 irányelv (121) preambulumbekzdéséből az következik, hogy e határozat elfogadása nem feltétlenül a fizetéseképtelenségen alapul.

49. Negyedszer, a 2009/138 irányelv 144. cikkének (2) bekezdése az engedély visszavonásának esetére akként rendelkezik, hogy a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatósága pusztán értesíti erről a többi tagállam felügyeleti hatóságait, a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozat elfogadásának esetére a 2009/138 irányelv 273. cikkének (3) bekezdése pedig úgy szól, hogy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok tájékoztatják a többi hatóságot nemcsak a határozatokról, hanem az ilyen eljárás lehetséges gyakorlati hatásairól is. Ezenfelül az irányelv 280. cikke a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatot illetően előírja, hogy az illetékes hatóság, a felszámoló vagy az illetékes hatóság által e célra kinevezett bármely személy köteles a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatot a székhely szerinti tagállamban előírt közzétételi eljárásoknak megfelelően nyilvánosságra hozni, valamint a felszámolásra vonatkozó határozat kivonatát az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közzétenni.

50. Ahogyan arra a bolgár kormány rámutatott, ebből az következik, hogy egyrészt „az engedély visszavonására vonatkozó határozat” fogalma, másrészt pedig a „felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozat” fogalma egymástól elkülönülő határozatokra vonatkoznak. Mivel a 2009/138 irányelv nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelynek értelmében a tagállamoknak úgy kellene tekinteniük, hogy az engedély visszavonása a felszámolási eljárás megindítását vonja maga után, vagy azzal egy tekintet alá esik; a 2009/138 irányelv értelmében vett „felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozat” létezésére nem lehet következtetni *pusztán* valamely biztosító engedélyének visszavonásából. Például az is könnyen előfordulhat, hogy az engedély visszavonására vonatkozó határozatot a biztosító fizetéseképtelenségétől *eltérő* okból hozzák meg.

51. Kétségtelen, hogy a 2009/138 irányelv 279. cikke akként rendelkezik, hogy a felszámolási eljárás megindítása esetén – az irányelv 144. cikkében meghatározott eljárással összhangban – vissza kell vonni az engedélyt. Ennek az ellenkezője azonban nem igaz, mivel a 2009/138 irányelv az engedély visszavonásának esetére nem írja elő, hogy a székhely szerinti tagállamnak önmagában ezen okból kifolyólag automatikusan meg kell indítania a felszámolási eljárást. Épp ellenkezőleg, a 2009/138

¹⁶ Ezenfelül az említett rendelkezéseknek megfelelően az előbbi határozat elfogadásának feltételei harmonizáltak, míg az utóbbi határozat elfogadása feltételeinek meghatározása a tagállamok hatáskörébe tartozik.

irányelv (128) preambulumbekzdése szerint „a felszámolási eljárás megindításának együtt kell járnia a biztosító működési engedélyének visszavonásával, *kivéve, ha ez már megtörtént*”,¹⁷ amiből az következik, hogy a felszámolási eljárás megindítása automatikusan nem vonja maga után az engedély visszavonását.¹⁸

52. Míg a 2009/138 irányelv nem kötelezi a tagállamokat annak előírására, hogy a biztosító összes engedélyének visszavonása külön határozat elfogadása nélkül, automatikusan a 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében vett felszámolási eljárás vele szembeni megindításához vezet, nem tiltja, hogy a tagállamok ilyen szabályt írjanak elő. Ennélfogva a többi tagállam bírósága kizárólag abban az esetben, ha a székhely szerinti tagállam jogszabályai előírnak ilyen szabályt – aminek előfeltétele, hogy kijelölték a 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett, hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságokat, valamint az ezen irányelv 13. cikkének (10) bekezdése értelmében vett felügyeleti hatóságokat – következtethet az engedély visszavonására vonatkozó határozat létezéséből a felszámolási eljárás fennállására.

53. Az alapeljárásban a Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból nem tűnik ki, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás arról rendelkezne, az engedély visszavonása automatikusan a felszámolási eljárás megindításához vezet. Épp ellenkezőleg, a bolgár kormány azt állítja, hogy a nikóziai kerületi bíróság a felszámolási eljárás Olympic biztosítóval szembeni megindítására vonatkozó 2019. július 30-i határozatában megjegyezte, hogy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnak a biztosítási tevékenység végzésére vonatkozó engedély visszavonására vonatkozó határozatából nem következik a biztosító ezzel egyidejű, automatikus felszámolása.

54. A fentiekből az következik, hogy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság ideiglenes felszámoló kinevezésére vonatkozó határozata nem minősül a 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében vett „felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak”, kivéve ha a nemzeti szabályozás (az ez utóbbi rendelkezésben előírányzott módon) akként rendelkezik, hogy az ideiglenes felszámoló jogosult a biztosító eszközeit értékesíteni, és az abból származó bevételeket a hitelezők között szétosztani, vagy hogy az engedély visszavonása egy másik hatóság által e tekintetben hozott külön határozat *nélkül*, automatikusan a felszámolási eljárás megindításával jár.

55. Habár a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdés kizárólag a felszámolási eljárás megindításához kapcsolódik, az is hangsúlyozandó, hogy a 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében a „reorganizációs intézkedések” „az illetékes hatóságok bármilyen beavatkozását magukban foglaló intézkedések, amelyek célja, hogy a biztosító pénzügyi helyzetét megőrizze vagy helyreállítsa, és amelyek a biztosítón kívüli felek korábban meglévő jogait érintik, ideértve, de nem kizárólagosan azokat az intézkedéseket, amelyek a kifizetések, illetve a

¹⁷ Kiemelés tőlem.

¹⁸ E tekintetben a 2009/138 irányelv 15. cikkének (2) bekezdésével összhangban az engedély a direkt biztosítási ágazatok valamelyikére vagy akár az adott ágazathoz tartozó kockázatok egy részére vonatkozik. Mivel előfordulhat, hogy ugyanaz a biztosító több engedélyt kapott, egy adott ágazatra vonatkozó engedély visszavonása nem feltétlenül jelenti azt, hogy a biztosító a továbbiakban nem tudja teljesíteni a társasági célját. Kétségtelen, hogy amennyiben az engedélyt kifejezetten amiatt vonják vissza, hogy a biztosító nem felelt meg a tőkekövetelményeknek, első látásra észszerűtlennek tűnhet az engedély felszámolási eljárás azt követő megindítása hiányában történő visszavonása. A 2009/138 irányelv 101. és 129. cikkéből következően ugyanis a tőkekövetelményeket átfogó jelleggel, a biztosító valamennyi tevékenységi ágazatára tekintettel kell meghatározni. Következésképpen, ha nem teljesül a 2009/138 irányelvben rögzített tőkekövetelmény, ez főszabály szerint a vállalkozásnak adott valamennyi engedély visszavonását vonja maga után. Mivel a biztosítók a 2009/138 irányelv 18. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján főszabály szerint a biztosítási üzletágon, valamint az azzal közvetlenül összefüggő tevékenységen felül nem rendelkezhetnek más társasági céllal, előfordulhat, hogy az érintett biztosítók már nem képesek végezni társasági tevékenységeiket. Ahogyan azonban azt az irányelv (128) preambulumbekzdése kiemeli, egyértelmű, hogy az uniós jogalkotó szándékosan nem kötelezte a tagállamokat annak előírására, hogy a biztosító társaságnak megadott valamennyi engedély visszavonása automatikusan annak felszámolását vonja maga után, talán mivel nem zárható ki, hogy a társaságot később megmentik.

végrehajtási intézkedések felfüggesztésének vagy a kárigények csökkentésének lehetőségét is magukban foglalják”. Ebből tehát az következik, hogy kizárólag az olyan határozatot kell a 2009/138 irányelv IV. címe értelmében vett reorganizációs intézkedésnek tekinteni, amely megfelel az alábbi három feltételnek, azaz:

- a határozatot a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok, jelesen – a 268. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint – a tagállamok azon közigazgatási vagy igazságügyi hatóságai hozták meg, amelyek a reorganizációs intézkedések vagy felszámolási eljárások tekintetében illetékesek;
- célja a biztosító pénzügyi helyzetének megőrzése vagy helyreállítása;
- a biztosítón kívüli felek korábban meglévő jogait érinti.

56. Az alapeljárásban a Bíróság rendelkezésére álló iratanyag egyes elemei arra utalnak, hogy egyrészt az ideiglenes felszámoló kinevezésére vonatkozó határozatot reorganizációs intézkedések tekintetében is illetékes hatóság fogadta el. Másrészt, e határozat célja a társaság eszközeinek megőrzése. Harmadrészt, a szóban forgó határozat nemcsak a társaság irányítását érinti, hanem magán a biztosítón kívüli felek korábban meglévő jogait is. A társasági törvény 220. cikke szerint a bíróság engedélye nélkül a társasággal szemben nem indítható kereset, és a vele szemben folyamatban lévő eljárás megszűnik az ideiglenes felszámoló kinevezését követően. Ennélfogva az ideiglenes felszámoló kinevezéséről szóló határozat akár a 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett reorganizációs intézkedésnek is minősülhet. Ezt azonban egyedül a kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni.

57. Erre az esetre a 2009/138 irányelv 269. cikkének (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy az ilyen intézkedés révén a székhely szerinti tagállam joga alapján kiváltott joghatásokat a többi tagállamnak és azok bíróságainak akkor is el kell ismerniük, ha a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságaik nem tájékoztatták – a 2009/138 irányelv 270. cikkének megfelelően – a többi tagállam hatóságait ezen intézkedés elfogadásáról vagy joghatásairól.

58. Amennyiben az alapeljárás tárgyát képező, a biztosító engedélyének visszavonására és ideiglenes felszámoló kinevezésére vonatkozó határozatot – a székhely szerinti tagállam jogszabályai által annak biztosított hatás alapján – reorganizációs intézkedésnek vagy a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak kell minősíteni, a 2009/138 irányelv 269. cikkének (4) bekezdésével és 273. cikkének (2) bekezdésével összhangban a többi tagállam köteles lenne elismerni a székhely szerinti tagállam joga által az ilyen határozatokhoz fűzött joghatásokat.

59. Kétségtelen, hogy a 2009/138 irányelv 292. cikke akként rendelkezik, hogy „a reorganizációs intézkedéseknek vagy felszámolási eljárásoknak a biztosítótól elvont eszközök vagy megvont jogok tárgyában indított, de függőben lévő peres ügyekre gyakorolt hatásaira kizárólag annak a tagállamnak a joga irányadó, amelyben a peres ügy függőben van.” A jelen ügyben azonban az alapeljárásnak nem olyan eszköz vagy jog képezi a tárgyát, amelyet a biztosítótól már elvontak, illetve megvontak.¹⁹

¹⁹ E tekintetben érdemes megemlíteni különösen: 2013. október 24-i LBI ítélet (C-85/12, EU:C:2013:697, 53. pont); az ítélkezési gyakorlat értelmezte a 2001/24 irányelv 32. cikkét, amelynek szövege a 2001/24 irányelv (30) preambulumbekzdése alapján megegyezik a 2009/138 irányelv 292. cikkével. Ugyanakkor, míg a 2001/24 irányelv 32. cikkének szövege pontosan megegyezik a 2009/138 irányelv 292. cikkével, a 2009/138 irányelv (130) preambulumbekzdése, ellentétben a 2001/24 irányelv (30) preambulumbekzdésével, nem tesz különbséget függőben lévő peres ügyek és a peres ügyekből eredő végrehajtási intézkedések között, hanem úgy tűnik, hogy azokat együttesen veszi figyelembe. E preambulumbekzdés és a 2009/138 irányelv 292. cikkének szövege alapján ezen irányelv keretében döntő kritériumnak tűnik az, hogy a jelen eljárás olyan eszközzel kapcsolatos-e, amelyet a vállalkozás már értékesített – ezen irányelv (130) preambulumbekzdése szerint – a vevők bizalmának és jogbiztonságának megóvása érdekében.

60. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, az első kérdésre azt a választ adja, hogy a 2009/138 irányelv 274. cikkét úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam hatóságának arra vonatkozó határozata, hogy valamely biztosítótól visszavonja az engedélyt, és ideiglenes felszámoló nevez ki tekintetében, nem minősül az irányelv értelmében vett „a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak”, kivéve ha a nemzeti szabályozás akként rendelkezik, hogy az ideiglenes felszámoló jogosult a biztosító eszközeit értékesíteni, és az abból származó bevételeket a hitelezők között szétosztani, vagy hogy az engedély visszavonása e tekintetben külön határozat meghozatala *nélkül*, automatikusan a felszámolási eljárás megindításával jár.

61. Amennyiben e határozat nem minősíthető a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak, de annak elfogadása a társaság eszközeinek megőrzését szolgálja, és amely a bíróság erre vonatkozó engedélyének hiányában kizárja keresetnek vagy eljárásnak a biztosítóval szemben megindítását vagy fenntartását, azt a 2009/138 irányelv IV. címe értelmében vett reorganizációs intézkedésnek kell minősíteni.

62. Amennyiben e határozat a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatként vagy a 2009/138 irányelv IV. címe értelmében vett reorganizációs intézkedésként jellemezhető, azt további formalitások nélkül, Uniószerre el kell ismerni.

2. A második kérdéstről

63. A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével lényegében arra kíván választ kapni, hogy a biztosító székhelye szerinti tagállam jogát, amelynek értelmében a biztosító engedélyének visszavonása vagy ideiglenes felszámoló kinevezése esetén az adott társasággal szemben folyamatban lévő összes bírósági eljárást fel kell függeszteni, alkalmazniuk kell-e a többi tagállam bíróságainak, ha nemzeti joguk ezt nem írja kifejezetten elő.

64. Az első kérdésre adott válaszból az következik, hogy a többi tagállam a 2009/138 irányelv alapján abban az esetben köteles felfüggeszteni a bírósági eljárásait valamely határozatnak a székhely szerinti tagállam által történő elfogadása miatt, ha egyrészt a szóban forgó határozat az irányelv IV. címének értelmében vett reorganizációs intézkedésnek vagy a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak minősül, másrészt pedig a székhely szerinti tagállam jogszabályai értelmében ilyen határozat elfogadása esetén a vállalkozással szemben folyamatban lévő valamennyi bírósági eljárást fel kell függeszteni. A 2009/138 irányelv 269. cikkének (4) bekezdésével és 273. cikkének (2) bekezdésével összhangban ugyanis a tagállamok kötelesek elismerni azokat a hatásokat, amelyeket a székhely szerinti tagállam jogszabályai a határozatok e két típusának biztosítanak. Ennek megfelelően – habár a nemzeti bíróság nem határozta meg, hogy mely rendelkezések értelmezését kéri – a Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból arra lehet következtetni, hogy a 2009/138 irányelv 269. cikkének (4) bekezdéséről és 273. cikkének (2) bekezdéséről van szó.

65. Ebben az összefüggésben úgy értem, hogy a második kérdés Bíróságnak való feltevését az indokolja, hogy az alapeljárás tárgyát két magánszemély közötti jogvita képezi.²⁰ Mivel azonban az irányelvek a tagállamokhoz címzett jogi aktusok, és azokat a tagállamok kötelesek a nemzeti jogukba átültetni, az irányelv rendelkezései kizárólag abban az esetben rendelkezhetnek közvetlen hatállyal, ha egyértelműek, pontosak és feltétlenek, valamint ha a tagállam e rendelkezéseket nem ültette át helyesen a határidőn belül. Még ha e feltételek teljesülnek is egy irányelv önmagában soha nem

²⁰ Megjegyzem, hogy a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság felfüggesztette az alperessel szemben folyamatban lévő eljárást. Ebből önmagában azonban nem lehet arra következtetni, hogy a második kérdés hipotetikus jellegű lenne. Ugyanis az eljárás felfüggesztését amiatt rendelték el, hogy az alperessel szemben felszámolási eljárás indult, nem pedig amiatt, hogy a ciprusi jog értelmében az ideiglenes felszámoló kinevezése reorganizációs intézkedésnek minősül. Tekintettel az első kérdésre javasolt válaszra, és mivel nem zárható ki, hogy az e tagállam bíróságai által értelmezett bolgár jog nem teszi lehetővé a valamely biztosítóval szemben folyamatban lévő eljárások felfüggesztését a 2009/138 irányelv 268. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett reorganizációs intézkedések esetén, szükségesnek tűnik megválaszolni a második kérdést.

keletkeztethet magánszemélyekre vonatkozó kötelezettségeket, következésképpen *arra* nem is lehet magánszemélyekkel szemben hivatkozni.²¹ Ugyanis az át nem ültetett vagy helytelenül átültetett irányelv valamely rendelkezése felhívhatóságának a magánszemélyek egymás közötti viszonyaira való kiterjesztése egyenértékű lenne az Unió azon hatáskörének elismerésével, hogy azonnali hatállyal állapíthat meg magánszemélyeket terhelő kötelezettségeket, noha erre csak ott van hatásköre, ahol rendeletalkotási hatáskörrel rendelkezik.²²

66. Így valamely irányelv azon rendelkezésére, amely magánszemélyeket jogosít fel vagy rájuk kötelezettséget ró, magánszemélyek egymás közötti jogvitájában *önmagában* még akkor sem lehet hivatkozni, ha az máskülönben egyértelmű, pontos és feltétel nélküli.²³

67. Ugyanakkor a Bíróság azonosított olyan eseteket is, amelyekre anélkül, hogy kivételnek minősülnének, a szóban forgó elv hatálya egyszerűen nem terjed ki amiatt, hogy a szóban forgó jogvita nem minősül szigorú értelemben véve magánszemélyek közötti jogvitának, vagy olyan nemzeti vagy uniós szabály miatt, amely közvetlen hatállyal rendelkezik, és amelyekre a magánszemélyek hivatkozhatnak.

68. Először is, valamely irányelv abban az esetben alkalmazható a magánszemélyek jogvitáiban, ha e személyek egyike, aki az állam ellenőrzése alatt áll, közfeladatot lát el és az általános jogi szabályokhoz képest többletjogosultságokkal rendelkezik.²⁴ Mivel ugyanis a szóban forgó személy ilyen helyzetben nem vehető egy tekintet alá a hétköznapi természetes személyekkel, az irányelv kötelezettségekkel terhelheti. A jelen ügyre azonban ez nem vonatkozik, mivel a biztosítók főszabály szerint nem rendelkeznek közhatalmi előjogokkal, és ekképpen nem tekinthetők ilyen értelemben állami szervezetnek.

69. Másodszor, ahogyan azt a Bíróság a közelmúltbeli Smith ítéletében érzékelteti, valamely irányelv rendelkezése abban az esetben vehető figyelembe a magánszemélyek jogvitájában, ha az uniós jog általános elvének alkalmazási feltételét vagy közvetlenül hivatkozható alapvető jogot fejez ki.²⁵ A tényállás szempontjából egy ilyen helyzetben nem *önmagában* az irányelv, hanem – a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint – az ezen irányelvben kifejeződő alapelv vagy alapvető szabadság határoz meg kötelezettségeket a magánszemélyek terhére.

70. A jelen ügy szempontjából szükségtelen ezt az ítélkezési gyakorlatot vagy – a az Európai Unió Alapjogi Chartáját (a továbbiakban: Charta) érintő esetekben – azt megvizsgálni, hogy az irányelv mennyiben felel meg a Charta 51. cikkének (1) bekezdése által a hatályát illetően előírt konkrét korlátozásoknak. Még ha ezen ítélkezési gyakorlat helytálló is annyiban, amennyiben azt sugallja, hogy az uniós jog egyes általános elvei vagy az általa biztosított alapvető jogok lényegében megkövetelhetik az irányelvek közvetlen horizontális hatályának egyfajta érvényesülését, az egyetlen olyan érv, amit a jelen ügyben ezzel kapcsolatban fel lehet hozni az, hogy a 2009/138 irányelv 269. cikkének (4) bekezdése vagy 273. cikkének (2) bekezdése konkrétan kifejezésre juttathatja a tagállamok közötti lojális együttműködés EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének első francia bekezdésében rögzített

21 Lásd például: 2017. október 10-i Farrell ítélet (C-413/15, EU:C:2017:745, 31. pont); 2018. augusztus 7-i Smith ítélet (C-122/17, EU:C:2018:631, 42. pont). Mivel a 2009/138 irányelv 309. cikkének (1) bekezdésével összhangban az átültetés határideje 2015. március 31. volt, úgy kell tekinteni, hogy a jelen ügyben teljesülnek ezek a feltételek.

22 Lásd például: 2018. november 6-i Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften ítélet (C-684/16, EU:C:2018:874, 66. pont). Amennyiben az Unió választhat irányelv vagy rendelet alkotása között, az a tény, hogy a jogalkotó irányelv megalkotása mellett döntött, szükségszerűen arra utal, hogy ki kívánta zárni, hogy az elfogadott rendelkezések közvetlen horizontális hatállyal rendelkezzenek.

23 2018. augusztus 7-i Smith ítélet (C-122/17, EU:C:2018:631, 43. pont).

24 2018. augusztus 7-i Smith ítélet (C-122/17, EU:C:2018:631, 45. pont).

25 Lásd e tekintetben például: 2018. augusztus 7-i Smith ítélet (C-122/17, EU:C:2018:631, 46–48. pont).

követelményét.²⁶ Ez utóbbi elv azonban nem keletkeztet a tagállamok terhére önálló kötelezettséget.²⁷ Következésképpen, még akkor is, ha a lojális együttműködés elvére a Bíróság időnként amiatt utal, hogy kiemelve valamely uniós jogi rendelkezés tiszteletben tartásának fontosságát,²⁸ ez az elv nem használható fel az irányelv olyan rendelkezései alkalmazásának igazolására, amelyeket nem ültettek át a magánszemélyek közötti eljárásokba. Ellenkező esetben ugyanis szinte minden esetben hivatkozni lehetne az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésére a horizontális közvetlen hatály egyfajta megnyilvánulásának érvényesítése céljából.

71. Mindenesetre a lojális együttműködés azon elve, amelyre kétségtelenül hivatkozni lehet a jelen ügyben, olyan elv, amely nem a tagállamok Unióval való viszonyát, hanem a tagállamok egymás közti viszonyát érinti. Ebben az esetben azonban a lojális együttműködés elvének nem célja valamely közvetlenül alkalmazandó jogi szabály megfogalmazása, hanem csupán számos olyan helyzetet határoz meg, amelyben a tagállamok a szükséges mértékben tárgyalásokba bocsátkoznak egymás között.²⁹

72. Harmadszor, még akkor is, ha maga az irányelv soha nem terhelheti kötelezettségekkel a magánszemélyeket, annak az átültetési határidő lejártát követően beálló kötelező jellege miatt a nemzeti hatóságok kötelesek a nemzeti jogukat az irányelvvel összhangban értelmezni.³⁰ Ennek megfelelően a nemzeti jog értelmezésére hivatott nemzeti bíróságnak – annak érdekében, hogy biztosítsa a magánszemélyeket az uniós jogi szabályokból eredően megillető jogi védelmet – figyelembe kell vennie a nemzeti jog szabályainak összességét, és az e jog által elfogadott értelmezési módszereket kell alkalmaznia azért, hogy azt a *lehető legnagyobb mértékben* a szóban forgó irányelv szövege és célja alapján értelmezze, annak érdekében, hogy elérje az irányelv által meghatározott eredményt.³¹

73. E megállapításban természetesen a „lehető legnagyobb mértékben” a kulcsfontosságú fordulat. A nemzeti jog uniós jognak megfelelő értelmezését korlátozzák egyes más általános jogelvek, köztük a jogbiztonság elve. A nemzeti bíróságok arra vonatkozó kötelezettsége, hogy a nemzeti jog releváns szabályainak értelmezése és alkalmazása során figyelembe vegyék az uniós jogot, nem alapozhatja meg a nemzeti jog *contra legem* értelmezését.

74. Emlékeztetni kell arra, hogy a magánszemély polgárok és magánjogi szervezetek az egyes tagállamokban irányadó nemzeti jog alapján szabályozhatják a jogviszonyaikat. Nem vonhatók felelősségre azért a körülményért – amennyiben egyáltalán van ilyen –, hogy egy adott tagállam nem ültette át valamely irányelvet az ez utóbbi által megkövetelt módon, és az átültetés elmulasztásának jogkövetkezményei nem hozhatók fel velük szemben. Az Unió jogrendszeréhez hasonló minden rendes jogrendszer fő elve, hogy kapcsolatnak kell lennie a személyes felelősség és a jogi felelősség között. Ez is

26 Kétségtelen, hogy a reorganizációs vagy felszámolási intézkedések célja az, hogy az érintett vállalkozást megvédje a csőd kockázatától, és hogy a lehető legnagyobb mértékben kielégítse hitelezőit. Ebből azonban nem következik az, hogy a 2009/138 irányelv 269. cikkének (4) bekezdéséhez és 273. cikkének (2) bekezdéséhez hasonló rendelkezések konkrétan kifejeznék a vállalkozás szabadságának a Charta 16. cikkében előírt alapvető jogához vagy a Charta 17. cikkében hivatkozott, tulajdonhoz való joghoz hasonló alapvető jogokat. A 269., 273. és 274. cikkből kitéhetően ugyanis a 2009/138 irányelv a reorganizációs intézkedések és felszámolási eljárások kölcsönös elismerését anélkül kívánja biztosítani, hogy harmonizálná az e két eljárás bármelyikével is kapcsolatos érdemi szabályokat. Következésképpen a 2009/138 irányelv helyett valószínűsíthetően a tagállamok joga biztosítja e jogok konkrét kifejeződését.

27 Lásd például: 2017. szeptember 27-i Puškár ítélet (C-73/16, EU:C:2017:725, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

28 Lásd például: 2016. március 3-i Bizottság kontra Málta ítélet (C-12/14, EU:C:2016:135, 37. pont). A lojális együttműködés elve azonban nem teszi lehetővé a tagállamok számára az uniós jog által előírt kötelezettségeik megkerülését (2016. október 18-i Nikiforidis ítélet, C-135/15, EU:C:2016:774, 54. pont), beleértve azt is, hogy a jogbiztonság elvével ellentétes a magánszemély terhére jogi kötelezettségeknek valamely irányelvben történő előírása.

29 Lásd analógia útján: 2016. május 26-i NN (L) International ítélet (C-48/15, EU:C:2016:356, 38. pont).

30 Ez a kötelezettség sem minősül kivételnek azon elv alól, hogy az irányelvek nem terhelhetik a magánszemélyeket kötelezettségekkel. Ilyen esetben ugyanis a magánszemélyeket nem önmagában az irányelv, hanem a nemzeti szabályozás miatt terheli kötelezettség, mivel az irányelv a nemzeti szabályozás révén érvényesül.

31 2018. augusztus 7-i Smith ítélet (C-122/17, EU:C:2018:631, 39. pont).

indokolja, hogy az irányelvek – elsősorban elvi alapon és az elemi méltányosság alapján – nem rendelkezhetnek horizontális joghatással a magánjogi, nem állami szervezetek vonatkozásában, pontosan amiatt, hogy az irányelv átültetésének tagállam általi elmulasztására az azért nem felelő, ártatlan harmadik fél hátrányára ne lehessen hivatkozni.

75. Mindebből az következik, hogy a nemzeti bíróságoknak ténylegesen nem szabad – és tilos is – átírniuk a nemzeti jogszabály szövegét a megfelelő értelmezés ürügyén, mivel ezzel sértenék a nemzeti jogalkotási eljárást. Természetesen az uniós tagállamok demokratikus jellege egyik pillérének minősül az, hogy a jogszabályokat kizárólag az adott tagállam megválasztott képviselői fogadják el a saját parlamentáris és jogalkotási rendszerük keretében. A magánszemélyek közötti jogvitában tehát nem lehet valamely irányelvre hivatkozni az azzal ellentétes tagállami szabályozás mellőzése érdekében.³²

76. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy a saját nemzeti szabályozása az említett elvek alapján értelmezhető-e akként, hogy a társaság engedélyének visszavonása és ideiglenes felszámoló kinevezése esetén a társasággal szemben folyamatban lévő valamennyi bírósági eljárást fel kell függeszteni.

77. Ennélfogva a második kérdésre azt a választ javaslom adni, hogy a 2009/138 irányelv 269. cikkének (4) bekezdését és 273. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a magánszemélyek közötti jogvitában a biztosító székhelye szerinti tagállam jogát, amelynek értelmében a biztosító engedélyének visszavonása vagy ideiglenes felszámoló kinevezése esetén az adott társasággal szemben folyamatban lévő összes bírósági eljárást fel kell függeszteni, nem alkalmazhatja a többi tagállam bírósága, ha nemzeti joguk nem tartalmaz kifejezetten ilyen rendelkezést, hacsak először is az ilyen visszavonás vagy kinevezés nem képez az ezen irányelv IV. címe értelmében vett reorganizációs intézkedést vagy felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatot, másodsor pedig azon tagállam szabályozását, amelyben a jogvita folyamatban van, méltányosan úgy lehet értelmezni, hogy megengedi e felfüggesztést, aminek feltétele, hogy ez ne valósítson meg *contra legem* értelmezést.

V. Véggöveztetés

78. A fentiek alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Sofiyski rayonen sad (szófiai kerületi bíróság, Bulgária) által feltett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

- 1) A biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK irányelv (Szolvencia II) 274. cikkét úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam hatóságának arra vonatkozó határozata, hogy valamely biztosítótól visszavonja az engedélyt, és ideiglenes felszámolót nevez ki tekintetében, nem minősül az irányelv értelmében vett „a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak”, kivéve ha a nemzeti szabályozás akként rendelkezik, hogy az ideiglenes felszámoló jogosult a biztosító eszközeit értékesíteni, és az abból származó bevételeket a hitelezők között szétosztani, vagy hogy az engedély visszavonása e tekintetben külön határozat meghozatala nélkül, automatikusan a felszámolási eljárás megindításával jár.

Amennyiben e határozat nem minősíthető a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak, de annak elfogadása a társaság eszközeinek megőrzését szolgálja, és amely a bíróság erre vonatkozó engedélyének hiányában kizárja keresetnek vagy eljárásnak a biztosítóval szemben megindítását vagy fenntartását, azt a 2009/138 irányelv IV. címe értelmében vett reorganizációs intézkedésnek kell minősíteni.

³² Lásd e tekintetben: 2016. április 19-i DI ítélet (C-441/14, EU:C:2016:278, 32. pont); 2019. január 22-i Cresco Investigation ítélet (C-193/17, EU:C:2019:43, 73. pont).

Amennyiben a határozat a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatként vagy a 2009/138 irányelv IV. címe értelmében vett reorganizációs intézkedésként jellemezhető, azt további formalitások nélkül, Uniószerre el kell ismerni.

- 2) A 2009/138 irányelv 269. cikkének (4) bekezdését és 273. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a magánszemélyek közötti jogvitában a biztosító székhelye szerinti tagállam jogát, amelynek értelmében a biztosító engedélyének visszavonása vagy ideiglenes felszámoló kinevezése esetén az adott társasággal szemben folyamatban lévő összes bírósági eljárást fel kell függeszteni, nem alkalmazhatja a többi tagállam bírósága, ha nemzeti joguk nem tartalmaz kifejezetten ilyen rendelkezést, hacsak először is az ilyen visszavonás vagy kinevezés nem képez az ezen irányelv IV. címe értelmében vett reorganizációs intézkedést vagy felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatot, másodsor pedig azon tagállam szabályozását, amelyben a jogvita folyamatban van, méltányosan úgy lehet értelmezni, hogy megengedi e felfüggesztést, aminek feltétele, hogy ez ne valósítson meg *contra legem* értelmezést.